วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี
ปีที่ 22 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2569

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ACADEMIC ADMINISTRATION OF WATYANNARANGSARAM SCHOOL UNDER CHACHOENGSAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ดาวประกาย นันทพรหม*

Daoprakai Nanthaprom*

โรงเรียนวัดญาณรังษาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ฉะเชิงเทรา

Watyannarangsaram School, Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1, Chachoengsao

*Corresponding Author e-Mail: drdaoprakai.r@gmail.com

(Received: 2026, February 16; Revised: 2026, May 7; Accepted: 2026, August 13)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นครู จำนวน 9 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 รวมจำนวน 16 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด โดยสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา; โรงเรียนประถม

ABSTRACT

This research aimed to examine the state of academic administration at Watyannarangasaram School under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1. The sample consisted of 9 teachers and 7 members of the Basic Education School Committee of Watyannarangasaram School under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1, totaling 16 participants, selected using purposive sampling. The research instrument was a questionnaire on the academic administration of Watyannarangasaram School under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results revealed that the overall level of opinions regarding the academic administration of Watyannarangasaram School was high. When considered by individual aspects, the opinions ranged from moderate to very high. Ranked in descending order of mean scores, the aspects were measurement and evaluation of learning outcomes, school curriculum development, learning process management, research for educational quality development, and educational supervision, respectively.

Keywords: Academic Administration; School Administrators; Primary Schools

บทนำ

การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพราะเป็นกระบวนการหลักที่สร้างรากฐานความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยรวมทั้งการจัดทำนโยบายด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การนิเทศภายใน และการวัดและประเมินผล ซึ่งมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จากบริบทของการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นการเรียนรู้เชิงรุกและทักษะศตวรรษที่ 21 ทำให้หน่วยบริหารการศึกษาต่าง ๆ ต้องยกระดับบทบาทของผู้บริหารเพื่อพัฒนางานวิชาการให้ทันต่อบริบทและความคาดหวังของสังคม

การบริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะ “การบริหารงานวิชาการ” ซึ่งถือเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการพัฒนาครูผู้สอน ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 3-15) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานวิชาการไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นภารกิจหลักที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

งานวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย ตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของชุมชน ผู้ปกครอง จัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานให้เป็น

สถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ หรือเป็นแนวทางให้สถานศึกษาอื่น ๆ ได้นำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาตามบริบทของสถานศึกษาต่อไป (อุทัย กมลศิลป์ และคณะ, 2568, หน้า 108) สอดคล้องกับ ธนกร นามวิชัย และบรรจบ บุญจันทร์ (2567, หน้า 475-476) ได้กล่าวว่าแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยเริ่มจากการพัฒนาหลักสูตรที่ศึกษาความต้องการของชุมชนและผู้เรียนเพื่อให้เกิดความหมายและใช้ได้จริง ควบคู่กับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและการแก้ปัญหา การวางแผนและดำเนินการนิเทศภายในอย่างมีส่วนร่วมและต่อเนื่องโดยเน้นการพัฒนา การเสริมสร้างศักยภาพครูในการวัดและประเมินผลให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดหาและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่เพียงพอและเหมาะสม ตลอดจนการดำเนินงานประกันคุณภาพและเผยแพร่ผลการดำเนินงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีความแตกต่างกันทั้งด้านขนาดโรงเรียน สภาพบริบทชุมชน ความพร้อมของบุคลากร และทรัพยากรทางการศึกษา ส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนยังมีความเหลื่อมล้ำ โดยเฉพาะด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิด วิเคราะห์ การอ่านออกเขียนได้ และสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนากลไกการนิเทศที่สามารถเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ สงัด อุทรานันท์ (2553, หน้า 12-13) กล่าวว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการช่วยเหลือ แนะนำ และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน และสุวิมล ว่องวาณิช (2556, หน้า 85-86) เสนอว่าการนิเทศที่มีประสิทธิภาพควรเน้นการมีส่วนร่วม การสะท้อนผล และการใช้ข้อมูลจริงจากการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้ง สมคิด บางโม (2554, หน้า 102-103) ชี้ให้เห็นว่าการนิเทศแบบสั่งการจากส่วนกลางเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืน จำเป็นต้องพัฒนาเป็นการนิเทศเชิงพัฒนา

เมื่อพิจารณาในภาพรวมจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ยังมีประเด็นที่ต้องพัฒนา ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนวัดญาณรังษาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก เปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีบริบทชุมชนกึ่งชนบท ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรม จากการบริหารจัดการที่ผ่านมา พบว่ายังมีประเด็นที่ควรพัฒนาในด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน และระบบนิเทศภายใน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม ในปีการศึกษา 2567 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในระดับจังหวัด ระดับสังกัด ระดับภาค และระดับประเทศในเกือบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ในรายวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีความแตกต่างของคะแนนอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างโรงเรียนกับบริบทการศึกษาในระดับที่กว้างขึ้น แม้รายวิชาภาษาไทยจะมีผลคะแนนใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของระดับต่าง ๆ แต่ยังไม่สามารถยืนยันถึงความเข้มแข็งของคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมได้อย่างชัดเจน ชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดเชิงโครงสร้างของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมักประสบปัญหาด้านทรัพยากรทางการศึกษา บุคลากรครูที่ไม่ครบชั้นหรือไม่ตรงสาขาวิชาเอก ตลอดจนข้อจำกัดด้านสื่อ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ อันส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด (โรงเรียนวัดญาณรังษาราม, 2567, หน้า 17)

ด้วยเหตุนี้การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของโรงเรียนขนาดเล็กแห่งนี้ จึงมีความสำคัญและเร่งด่วนอย่างยิ่ง เนื่องจากข้อมูลเชิงประจักษ์จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สะท้อนถึงแนวโน้มของคุณภาพผู้เรียนที่ยังไม่บรรลุตามเกณฑ์มาตรฐานในระดับชาติ การดำเนินการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนจึงเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเสริมสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับการรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 (2567, หน้า 50) ที่ระบุว่าผู้บริหารควรนำผลการทดสอบระดับมาตรฐานมาเทียบเคียงกับสถิติในระดับต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเน้นการใช้ประโยชน์ใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการประเมินสถานะโดยใช้ผลสอบเป็นกระจกสะท้อนภาพรวมและศักยภาพของโรงเรียน ด้านการบริหารและจัดสรรทรัพยากร โดยนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนแก้ไขปัญหา พัฒนาการบริหารจัดการ และจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้ตรงจุดและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และด้านการกำกับติดตามโดยใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญในการวางระบบนิเทศภายใน เพื่อตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติงานในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

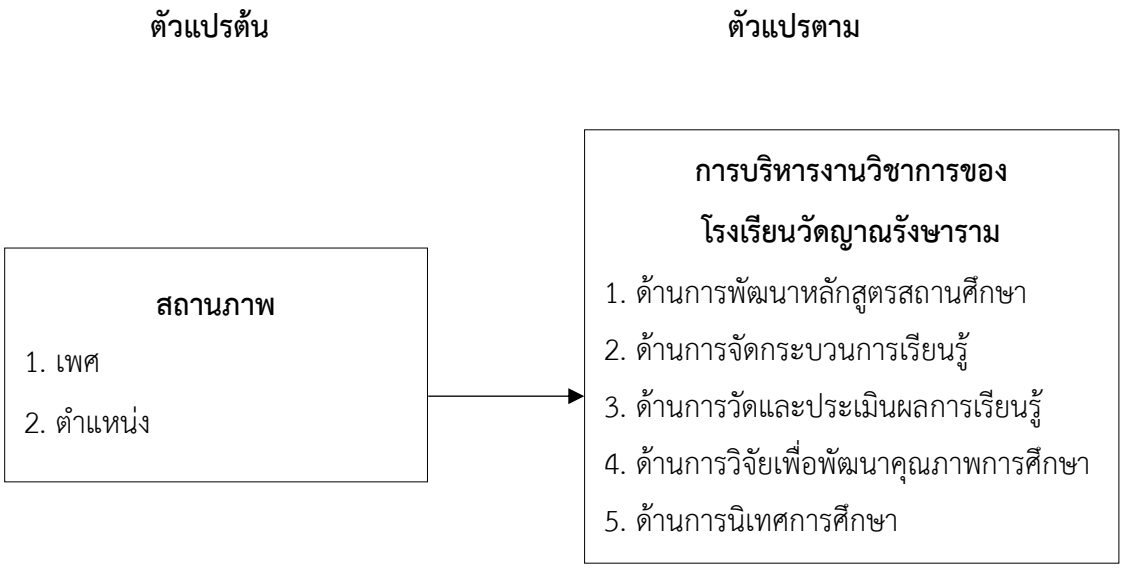
ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ทราบจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา และแนวทางยกระดับคุณภาพการศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นจึงดำเนินการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1” เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการจากนักวิชาการและนักวิจัย ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, หน้า 114), สุกัญญา แช่มช้อย (2562, หน้า 73-82), ณพรรษกรณ์ ชัยพรม (2565, หน้า 114-118), พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2564, หน้า 45-60), วิชัย วงษ์ใหญ่ (2563, หน้า 97-110), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 49–56 อ้างถึงใน ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2563, หน้า 88-97), Robinson (2017, pp. 94-101), Fullan (2021, pp. 54-66), Darling-Hammond (2022, pp. 121-135) จากการรวบรวมงานวิจัยทั้งไทยและต่างประเทศ พบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นครู จำนวน 9 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 รวมทั้งสิ้น 16 คน (โรงเรียนวัดญาณรังษาราม, 2567, หน้า 4) ด้วยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพ เป็นแบบเลือกตอบ และตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 10 ข้อ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน

10 ข้อ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 10 ข้อ และด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 10 ข้อ รวม 50 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert, 1962, p. 247) ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .60-1 และหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1951, p. 297) พบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นในระดับสูงมาก สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการแนบ QR CODE แบบสอบถามไปกับหนังสือนำส่งให้กลุ่มตัวอย่างและแจ้งทางกลุ่มไลน์ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม ด้วยการแนบลิงก์แบบสอบถามโดยใช้ระบบออนไลน์ (google form) ระหว่างวันที่ 30 มกราคม-12 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2569 ผู้วิจัยติดตามรวบรวมข้อมูลกลับคืนครบถ้วนในวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2569

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เกณฑ์การแปลค่าคะแนนเฉลี่ย 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 350-351) ดังนี้ 4.51-5.00 หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2.51-3.50 หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง1.51-2.50 หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย 1.00-1.50 หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	11	68.75
หญิง	5	31.25
รวม	16	100.00
ตำแหน่ง		
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	7	43.75
ครู	9	56.25
รวม	16	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด 16 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 และเพศหญิง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 ส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครู จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนวัดญาณรังษารามโดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.50	0.41	มาก	2
2. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	4.00	0.61	มาก	3
3. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.56	0.31	มากที่สุด	1
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.72	0.45	มาก	4
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.47	0.43	ปานกลาง	5
ค่าเฉลี่ยรวม	3.98	0.17	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ=3.98, σ=0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นมีตั้งแต่ระดับปานกลางถึงมากที่สุด โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.56, σ=0.31) รองลงมาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก (μ=4.50, σ=0.41) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก (μ=4.00, σ=0.61) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (μ=3.72, σ=0.45) และด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง (μ=3.47, σ=0.43)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. สถานศึกษามีการวิเคราะห์บริบทและความต้องการก่อนพัฒนาหลักสูตร	4.38	0.50	มาก	7
2. สถานศึกษามีการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ	4.44	0.51	มาก	6

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	μ	σ	ระดับ	อันดับ
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ	4.69	0.48	มากที่สุด	1
4. ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร	4.50	0.73	มาก	5
5. หลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและนโยบายการศึกษา	4.31	0.48	มาก	8
6. หลักสูตรตอบสนองความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน	4.25	0.58	มาก	9
7. หลักสูตรเชื่อมโยงกับบริบทและความต้องการของชุมชน	4.19	0.54	มาก	10
8. หลักสูตรส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	4.63	0.50	มากที่สุด	2
9. หลักสูตรส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.56	0.51	มากที่สุด	4
10. หลักสูตรสถานศึกษาช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียนโดยรวม	4.63	0.62	มากที่สุด	3
ค่าเฉลี่ยรวม	4.50	0.41	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่าความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ=4.50, σ=0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรกคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ (μ=4.69, σ=0.48) รองลงมาหลักสูตรส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (μ=4.63, σ=0.50) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย ได้แก่ หลักสูตรเชื่อมโยงกับบริบทและความต้องการของชุมชน (μ= 4.19, σ=0.54) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.50	0.73	ปานกลาง	3
2. ครูจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.31	0.48	ปานกลาง	7

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	μ	σ	ระดับ	อันดับ
3. ครูมีการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน	3.43	0.51	ปานกลาง	4
4. ครูมีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	3.00	0.63	ปานกลาง	10
5. ครูมีการเรียนรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.25	0.68	ปานกลาง	9
6. ครูใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการเรียนการสอน	3.50	0.52	ปานกลาง	2
7. ครูการเรียนรู้เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน	3.38	0.72	ปานกลาง	6
8. ครูมีการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.25	0.58	ปานกลาง	8
9. ครูมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน	3.38	0.62	ปานกลาง	5
10. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	3.69	0.48	มาก	1
ค่าเฉลี่ยรวม	4.00	0.61	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่าความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ=4.00, σ=0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับแรกคือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ (μ=3.69, σ=0.48) รองลงมาครูใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีในการเรียนการสอน (μ=3.50, σ=0.52) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ครูมีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (μ=3.00, σ=0.63) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตามการประเมินผลอย่างเป็นระบบ	4.69	0.48	มากที่สุด	1
2. ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	4.63	0.62	มากที่สุด	2
3. ครูมีการประเมินสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน	4.56	0.51	มากที่สุด	3

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	μ	σ	ระดับ	อันดับ
4. ครูมีการประเมินเพื่อการเรียนรู้	4.44	0.63	มาก	7
5. ครูนำผลการประเมินไปพัฒนาการเรียนการสอน	4.19	0.83	มาก	10
6. ครูประเมินผลด้วยความโปร่งใสและเป็นธรรม	4.56	0.63	มากที่สุด	4
7. ครูได้รับการพัฒนาด้านการวัดและประเมินผล	4.31	0.70	มาก	9
8. ครูมีการประเมินสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	4.50	0.52	มากที่สุด	5
9. ครูมีการประเมินช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียน	4.38	0.50	มาก	8
โดยรวม				
10. ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับจากการประเมิน	4.44	0.51	มาก	6
ค่าเฉลี่ยรวม	4.56	0.30	มากที่สุด	

จากตารางที่ 5 พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณสังวราราม ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.56, σ= 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรกคือ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตามการประเมินผลอย่างเป็นระบบ (μ=4.69,σ=0.48) รองลงมาครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย (μ= 4.63, σ=0.62) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ครูนำผลการประเมินไปพัฒนาการเรียนการสอน (μ=4.19, σ=0.83) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน	3.06	0.68	ปานกลาง	10
2. สถานศึกษามีการเผยแพร่ผลงานวิจัยของครู	3.25	0.68	ปานกลาง	9
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรและเวลา	3.56	0.51	มาก	1
ในการทำวิจัย				
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบติดตามและประเมิน	3.44	0.51	ปานกลาง	3
ผลการวิจัยของครู				

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	μ	σ	ระดับ	อันดับ
5. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการวิจัยถูกใช้ประกอบการตัดสินใจทางวิชาการ	3.50	0.52	ปานกลาง	2
6. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการวิจัยช่วยพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง	3.30	0.48	ปานกลาง	6
7. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการวิจัยยกระดับคุณภาพสถานศึกษาโดยรวม	3.25	0.58	ปานกลาง	8
8. ครูนำผลการวิจัยไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	3.38	0.50	ปานกลาง	4
9. ครูนำผลการวิจัยถูกนำมาใช้แก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.25	0.45	ปานกลาง	7
10. ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการทำวิจัย	3.31	0.48	ปานกลาง	5
ค่าเฉลี่ยรวม	3.72	0.45		

จากตารางที่ 6 พบว่าความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ=3.72, σ=0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรและเวลาในการทำวิจัย (μ=3.56, σ=0.51) รองลงมาผู้บริหารสถานศึกษานำผลการวิจัยถูกใช้ประกอบการตัดสินใจทางวิชาการ (μ=3.50, σ=0.52) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน (μ=3.06, σ=0.68) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม ด้านการนิเทศการศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศมุ่งเน้นการพัฒนามากกว่าการควบคุม	3.81	0.40	มาก	1
2. ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	3.44	0.51	ปานกลาง	10

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ด้านการนิเทศการศึกษา	μ	σ	ระดับ	อันดับ
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศดำเนินการในบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร	3.69	0.45	มาก	3
4. ผู้บริหารสถานศึกษานำการนิเทศส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู	3.62	0.50	มาก	8
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศเชื่อมโยงกับการพัฒนาวิชาชีพครู	3.75	0.45	มาก	2
6. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการนิเทศสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษา	3.69	0.48	มาก	4
7. ครูได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์จากการนิเทศ	3.64	0.50	มาก	6
8. ครูนำผลการนิเทศถูกนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน	3.50	0.52	มาก	9
9. ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศ	3.65	0.50	มาก	5
10. ครูนำผลการนิเทศช่วยพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3.63	0.50	มาก	7
ค่าเฉลี่ยรวม	3.47	0.42	ปานกลาง	

จากตารางที่ 7 พบว่าความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (μ=3.47, σ=0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรกคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศมุ่งเน้นการพัฒนามากกว่าการควบคุม (μ=3.81, σ=0.40) รองลงมาผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศเชื่อมโยงกับการพัฒนาวิชาชีพครู (μ=3.75, σ=0.45) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ (μ=3.44, σ=0.51) อยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

1. ความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการดำเนินงานด้านวิชาการอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านการวางแผน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน และด้านการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูและบุคลากรรับรู้ถึงประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในทางบวก ผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดทิศทางและกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ปรียาพร

วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 12-15) ที่กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพผู้เรียน หากมีการดำเนินงานด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดผล และการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอยู่ในระดับดี ยังสอดคล้องกับ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2556, หน้า 25-28) ที่อธิบายว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีผลต่อความร่วมมือของครูในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน ส่งผลให้ประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ สมบัติ ท้ายเรือคำ (2554, หน้า 89-93) ที่พบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนมีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบและมีการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง ยังสอดคล้องกับ กาญจนา แต่งตั้ง และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล (2567, หน้า 43) ที่พบว่าการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียนในฐานะกลไกสำคัญของการพัฒนางานวิชาการ สะท้อนถึงการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการจัดอบรมหรือพัฒนาศักยภาพครูในระดับที่ดี อย่างไรก็ตามการพัฒนาทักษะด้านระเบียบวิธีวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานวิจัยอาจต้องได้รับการส่งเสริมเพิ่มเติม เพื่อยกระดับคุณภาพผลงานวิจัยให้มีมาตรฐานสูงขึ้น

2. ความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรกคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการนำหลักสูตรไปใช้จริงในสถานศึกษา มีการกำกับ ติดตาม และสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนและดำเนินงานตามโครงสร้างหลักสูตรอย่างมีทิศทางเดียวกัน ผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าการที่ผู้บริหารส่งเสริมการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบเป็นบทบาทสำคัญของการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับ ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 36-39) ที่กล่าวว่าการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารต้องมีบทบาทในการวางแผน สนับสนุน และกำกับติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพราะหลักสูตรเป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง หากมีการบริหารอย่างเป็นระบบจะทำให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ ยังสอดคล้องกับ สงัด อุทรานันท์ (2550, หน้า 72-75) ที่อธิบายว่าการนำหลักสูตรไปใช้ต้องอาศัยการบริหารจัดการ การนิเทศ และการสนับสนุนจากผู้บริหาร เพื่อให้ครูสามารถแปลงหลักสูตรสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ณัฐวัชร โตสัจจะ และจุลดิศ คัญทัพ (2567, หน้า 39-40) ที่พบว่าแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรมีความสอดคล้องกับงานวิจัยส่วนใหญ่ที่ผ่านมา โดยให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา ชุมชน และความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการจัดสรรงบประมาณเพื่อ

สนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการบุคลากรให้ครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่ตรงตามสาขาวิชาเอก รวมถึงการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการพัฒนาและอบรมด้านการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบอย่างทั่วถึง และสอดคล้องกับ สุรสิทธิ์ ห่วงแก้วพราย, ดุจฤดี ประเสริฐสวัสดิ์, กาญจนา บุญส่ง และนิภา เพชรสม (2568, หน้า 242) ที่พบว่า การออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและเหมาะสม หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนตามบริบทของโรงเรียนและความหลากหลายของผู้เรียน เช่น หลักสูตรสามารถปรับให้เข้ากับความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบททางวัฒนธรรม

3. ความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณสังวราราม ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับแรกคือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่าครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิด วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็น ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และสะท้อนถึงบทบาทของผู้บริหารที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา ผลดังกล่าวสามารถอธิบายได้ตามแนวคิดของ ทิศนา แขมมณี (2557, หน้า 120-125) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งการคิด การปฏิบัติ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพราะการมีส่วนร่วมของผู้เรียนจะช่วยให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงและเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ยังสอดคล้องกับ สุคนธ์ สินธพานนท์ (2558, หน้า 45-49) ที่อธิบายว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนต้องมีบทบาทในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จะส่งผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ อนุวรรต บุญเรือง, ทัศนีย์ บุญมาภิ และสุรศักดิ์ สุทธสิริ (2566, หน้า 49) ที่พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการประเมินผล ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวิจัยเพื่อการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาครูในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับ

4. ความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณสังวราราม ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรกคือ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตามการประเมินผลอย่างเป็นระบบ แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการดำเนินงานด้านการประเมินผลที่ชัดเจน มีการกำหนดแนวทาง ติดตาม ตรวจสอบ และใช้ข้อมูลผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกันและเกิดมาตรฐานในการประเมินผล ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2557, หน้า 6-66) ที่กล่าวว่าการวัดและประเมินผลจะมีประสิทธิภาพได้ต้องมีระบบกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องจากผู้บริหาร เพื่อให้การประเมินมีความเที่ยงตรง เป็นธรรม และสามารถนำผลไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนได้จริง ยังสอดคล้องกับ สมนึก ภัททิยธนี (2553, หน้า 40-44) ที่อธิบายว่าการประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องมีการวางแผน ควบคุม และตรวจสอบ

คุณภาพเครื่องมือและวิธีการประเมิน หากผู้บริหารมีบทบาทกำกับดูแลอย่างเป็นระบบจะช่วยให้การประเมินมีมาตรฐานและส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ มีนารัตน์ วงศ์เสน่ห์, สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ และจารุวรรณ เขียวน้ำชุม (2568, หน้า 351) ที่พบว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ควบคู่กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างเหมาะสม ตลอดจนพัฒนาเครื่องมือและกระบวนการวัดประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

5. ความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรกคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรและเวลาในการทำวิจัย แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียนและการใช้ผลการวิจัยในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยมีการจัดสรรเวลา งบประมาณ และสิ่งสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัยของครู ส่งผลให้ครูสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวาณิช (2555, หน้า 18-22) ที่กล่าวว่าการวิจัยในชั้นเรียนจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อผู้บริหารสนับสนุนทรัพยากร เวลา และสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน เพราะการสนับสนุนเชิงระบบเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงการเรียนรู้ได้จริง ยังสอดคล้องกับ อุทุมพร จามรมาน (2553, หน้า 55-59) ที่อธิบายว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัยต้องอาศัยบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกแก่ครู เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมการวิจัยในองค์กร

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ พัชญ์วลีย์ สุริยนต์, รชฎ สุวรรณกูฏ และทัศนา ประสานตรี (2565, หน้า 44) ที่พบว่าความต้องการจำเป็นในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา มากที่สุดลำดับแรกคือ ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน และ 3) แนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับ จิราภรณ์ พรหมทอง (2562, หน้า 108-112) ที่พบว่าการดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีการสนับสนุนทรัพยากรและการนิเทศให้คำปรึกษาแก่ครู

6. ความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดญาณรังษาราม ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรกคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศมุ่งเน้นการพัฒนามากกว่าการควบคุม แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีแนวโน้มดำเนินการนิเทศในลักษณะ “นิเทศเชิงพัฒนา (developmental supervision)” แต่การดำเนินงานอาจยังไม่ต่อเนื่องหรือไม่เป็นระบบ จึงทำให้ภาพรวมยังอยู่เพียงระดับปานกลาง ผลดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า แม้ผู้บริหารจะมีแนวคิดเชิงพัฒนา แต่กระบวนการนิเทศในทางปฏิบัติอาจยังไม่ครบวงจร เช่น การติดตามผล การสะท้อนผล

การสอน หรือการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ครูรับรู้ถึงความตั้งใจของผู้บริหาร แต่ยังไม่เกิดผลเชิงคุณภาพอย่างเด่นชัด สอดคล้องกับ Glickman, Gordon & Ross-Gordon (2014, pp. 8-12) ที่อธิบายว่าการนิเทศที่มีประสิทธิภาพควรมุ่งพัฒนาศักยภาพครูตามระดับพัฒนาการของแต่ละบุคคล โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบร่วมมือ การสะท้อนผล และการติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างแท้จริง

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ชุตินันท์ ก้อนทอง (2564, หน้า 565) ที่พบว่าสภาพการนิเทศอยู่ในระดับมาก แต่ยังไม่ถึงระดับมากที่สุด เนื่องจากการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความไม่ต่อเนื่องด้านนโยบาย อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบทางการศึกษาบ่อยครั้ง ส่งผลให้นโยบายขาดความคงเส้นคงวา นอกจากนี้ครูยังมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอนเพิ่มขึ้น ทำให้กระทบต่อการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินงานนิเทศ อีกทั้งระบบการนิเทศในสถานศึกษายังขาดความเป็นระบบและความต่อเนื่อง จึงส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการสอนและการยกระดับคุณภาพครูดำเนินได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ทำให้ผลการประเมินสภาพการนิเทศโดยรวมยังอยู่เพียงระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเชิงกัลยาณมิตร โดยเน้นการนิเทศเชิงพัฒนา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพครูมากกว่าการควบคุมหรือประเมินผล พร้อมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงสะท้อนคิดอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2. โรงเรียนควรพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการแบบบูรณาการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน ติดตาม และประเมินผลร่วมกัน

3. ควรกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จด้านวิชาการที่ชัดเจนเชื่อมโยงผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนกับการปฏิบัติงานครู

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก
2. ศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีผลต่อคุณภาพงานวิชาการ
3. วิจัยเชิงพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการดิจิทัลในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ***แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ***. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กาญจนา แต่งตั้ง และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล. (2567). แนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. ***วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2***(1) หน้า 43-57.

จิราภรณ์ พรหมทอง. (2562). ***การดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา***. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชุตินันท์ ก้อนทอง. (2564). สภาพการนิเทศและแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาอำเภอศรีรัตนะ ส านักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. ***วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย***, ***5***(3) หน้า 557-567.

ณพรรษกรณ์ ชัยพรม. (2565). ***การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร***. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ณัฐวัชร โตสัจจะ และจุลดิศ คัญทัพ. (2567). กระบวนการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย. ***วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย***, ***6***(1) หน้า 28-41.

ทิศนา แขมมณี. (2557). ***ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ***. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนกร นามวิชัย และบรรจบ บุญจันทร์. (2567). แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. ***วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ***, ***6***(2) หน้า 475-487.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). ***การวิจัยเบื้องต้น*** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). ***การบริหารงานวิชาการ***. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2563). ***การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มีน เซอร์วิส ซัพพลาย.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2557). ***การวัดและประเมินผลการศึกษา***. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2564). ***การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ***. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชญ์วลีย์ สุริยนต์, รชฎ สุวรรณกูฏ และทัศนา ประสานตรี. (2565). การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการท าวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. ***วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 19***(86) หน้า 44-52.

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2556). ***ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา***. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มีนารัตน์ วงศ์เสน่ห์, สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ และจารุวรรณ เขียวน้ำชุม. (2568). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร. ***วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 9***(1) หน้า 337-357.

โรงเรียนวัดญาณรังษาราม. (2567). ***รายงานผลการประเมินตนเองโรงเรียนวัดญาณรังษาราม ปีการศึกษา 2567 (Self-Assessment Report : SAR)***. ฉะเชิงเทรา: โรงเรียนวัดญาณรังษาราม.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2563). ***หลักสูตรฐานสมรรถนะ***. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำรา.

สมคิด บางโม. (2554). ***การบริหารการศึกษา***. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2555). ***การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน***. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2556). ***การประเมินเพื่อพัฒนา***. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สงัด อุทรานันท์. (2550). ***หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร***. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สงัด อุทรานันท์. (2553). ***การนิเทศการศึกษา***. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมนึก ภัททิยธนี. (2553). ***การวัดผลการศึกษา***. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2554). ***การวิจัยทางการศึกษา***. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุกัญญา แช่มช้อย. (2562). ***การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน***. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2558). ***การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21***. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรสิทธิ์ ห่วงแก้วพราย, ดุจฤดี ประเสริฐสวัสดิ์, กาญจนา บุญส่ง และนิภา เพชรสม. (2568). การพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ. ***วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์, 8***(2), หน้า 233-245.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. (2567). ***การรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2567***. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). ***คู่มือการปฏิบัติงานผู้บริหารสถานศึกษา***. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

อนุวรรต บุญเรือง, ทัศนีย์ บุญมาภิ และสุรศักดิ์ สุทธสิริ. (2566). การบริหารการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0. ***วารสารปัญญา, 30***(1), หน้า 49-62.

อุทุมพร จามรมาน. (2553). ***การวิจัยทางการศึกษา***. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทัย กมลศิลป์ และคณะ. (2568). การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษา. ***เสฏฐวิทย์ปริทัศน์***, ***5***(1), หน้า 106-116.

Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. ***Psychometrika, 16***(3), pp. 297–334.

Darling-Hammond, L. (2022). ***Effective teacher professional development***. Palo Alto, CA: Learning Policy Institute.

Fullan, M. (2021). ***The new meaning of educational change***. New York: Teachers College Press.

Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2014). ***Super Vision and instructional leadership: A developmental approach*** (9th ed.). Boston: Pearson.

Likert, R. (1962). ***New patterns of management***. New York: McGraw-Hill.

Robinson, V. (2017). ***Student-centered leadership***. San Francisco, CA: Jossey-Bass.